

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ
ΠΡΟΗΓΜΕΝΗ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΜΕΝΗ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

**ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΗ ΓΟΝΕΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΔΩΡΕΑ ΩΑΡΙΩΝ-
ΣΠΕΡΜΑΤΟΣ**
ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΓΟΝΕΩΝ

Συγγραφέας

ΕΛΕΝΗ ΣΩΚΚΑ

ΑΜ: 20061

Επιβλέπουσα:

ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΣΑΡΑΝΤΑΚΗ

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Αθήνα, Οκτώβριος 2022

**UNIVERSITY OF WEST ATTICA
SCHOOL OF HEALTH AND
SCIENCE
DEPARTMENT OF MIDWIFERY**

Diploma Thesis

**TRANSITION TO PARENTHOOD AFTER GAMETE
DONATION- PARENTS' PSYCHOLOGICAL ADJUSTMENT**

SOKKA ELENI

Registration Number: 20061

Supervisor name and surname:

ANTIGONI SARANTAKI

Associate Professor

Athens, October 2022

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ

ΠΡΟΗΓΜΕΝΗ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΜΕΝΗ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

**ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΗ ΓΟΝΕΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΔΩΡΕΑ ΩΑΡΙΩΝ-
ΣΠΕΡΜΑΤΟΣ**

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΓΟΝΕΩΝ

Μέλη Εξεταστικής Επιτροπής συμπεριλαμβανομένου και του Εισηγητή

Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία εξετάστηκε επιτυχώς από την κάτωθι Εξεταστική Επιτροπή:

Α/α	ΟΝΟΜΑ ΕΠΩΝΥΜΟ	ΒΑΘΜΙΑΔΑ/ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΠΟΓΡΑΦΗ
1	ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΣΑΡΑΝΤΑΚΗ	Αναπληρώτρια Καθηγήτρια (Επιβλέπουσα)	
2	ΚΛΕΑΝΘΗ ΓΟΥΡΟΥΝΤΗ	Αναπληρώτρια Καθηγήτρια (Μέλος)	
3	ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΛΥΚΕΡΙΔΟΥ	Καθηγήτρια (Μέλος)	

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένη Ελένη Σώκκα του Σπυρίδωνα, με αριθμό μητρώου 20061 φοιτήτρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Προηγμένη και Τεκμηριωμένη Μαιευτική Φροντίδα του Τμήματος Μαιευτικής της Σχολής Επιστημών Υγείας και Πρόνοιας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, δηλώνω ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Η Δηλούσα

ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΗ ΓΟΝΕΪΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΔΩΡΕΑ ΩΑΡΙΩΝ/ΣΠΕΡΜΑΤΟΣ - ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΓΟΝΕΩΝ

Όνομα: ΕΛΕΝΗ ΣΩΚΚΑ

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση μέσω συστηματικής ανασκόπησης της ψυχολογικής προσαρμογής γονέων που μεταβαίνουν στη Γονεϊκότητα με δωρεά ωαρίων ή σπέρματος, μέσω συστηματικής ανασκόπησης όπου συμπεριλήφθηκαν συνολικά n:17 μελέτες. Το επικρατέστερο ποσοστό των ερευνών συμπεραίνουν ότι οι γονείς είναι επαρκώς ψυχολογικά προσαρμοσμένοι, και τα επίπεδα κατάθλιψης, άγχους και γονικού στρες βρέθηκαν εντός του φυσιολογικού εύρους, με ελάχιστες εξαιρέσεις.

Abstract

The aim of this study is to investigate through a systematic review the psychological adjustment of parents transitioning to parenthood through egg or sperm donation, through a systematic review where a total of n:17 studies were included. The preponderance of studies concluded that parents were adequately psychologically adjusted, and levels of depression, anxiety and parental stress were found to be within the normal range, with few exceptions.

Εισαγωγή

Η υπογονιμότητα ορίζεται ως η αδυναμία

των ζευγαριών αναπαραγωγικής ηλικίας να
συλλάβουν ή να ολοκληρώσουν μια

εγκυμοσύνη μετά από ένα χρόνο σεξουαλικής επαφής χωρίς προστασία (WHO, 2002). Για τους άνδρες και τις γυναίκες που αντιμετωπίζουν την υπογονιμότητα, η αντιμετώπιση μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη διαχείριση των αυξημένων απαιτήσεων που τους τίθενται απροσδόκητα. Για τους περισσότερους άνδρες και γυναίκες, η υπογονιμότητα είναι μια εμπειρία που σε πολλές περιπτώσεις επιφέρει απροσδόκητους στρεσογόνους παράγοντες και πιθανό στιγματισμό (Nichols και Pace-Nichols, 2000). Ως αποτέλεσμα, τα ζευγάρια μπορεί να βιώσουν αλλαγές στις κοινωνικές τους αλληλεπιδράσεις, στις οικογενειακές τους σχέσεις ακόμη και απειλώντας το κοινό τους μέλλον. Η Μετάβαση στη Γονεϊκότητα με δωρεά ωαρίων ή σπέρματος, αναφέρεται στη συμμετοχή γενετικού υλικού κάποιου τρίτου εκτός του ατόμου ή του ζευγαριού που σχεδιάζει να μεγαλώσει το παιδί (προοριζόμενος γονέας [οι]) στη διαδικασία

αναπαραγωγής. Αυτό περιλαμβάνει τη χρήση δωρεών ωαρίων, σπερματοζωαρίων κατά τις οποίες το γενετικό υλικό για την γονιμοποίηση δεν μοιράζεται γενετική σύνδεση με τον προοριζόμενο γονέα. Η Μετάβαση στη Γονεϊκότητα με δωρεά ωαρίων ή σπέρματος μπορεί να είναι κοινωνικά, ηθικά και ψυχολογικά περίπλοκη. Καθώς η δωρεά ωαρίων έχει γίνει πιο κοινή, έχει επαναπροσδιορισθεί το κοινωνικό και ηθικό αντίκτυπο που είχε αυτή η τεχνολογία στους υποψήφιους γονείς, στους απογόνους τους και στην οικογένεια και το ζευγάρι. Επιπρόσθετος οι άνδρες και γυναίκες που παραπέμπονται σε εξωσωματική γονιμοποίηση (IVF) μπορεί να αντιμετωπίσουν πρόσθετο στρες όταν υποβληθούν σε αυτή τη θεραπεία, καθώς είναι σωματικά απαιτητική, οικονομικά δαπανηρή και συναισθηματικά επιβαρυντική. Η ψυχολογική προσαρμογή των γονέων είναι μια σημαντική πτυχή της λειτουργίας της οικογένειας, καθώς έχει

βρεθεί ότι σχετίζεται με την ψυχολογική ανάπτυξη των παιδιών.

Σκοπός

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση μέσω συστηματικής ανασκόπησης της ψυχολογικής προσαρμογής γονέων που μεταβαίνουν στη Γονεϊκότητα με δωρεά ωαρίων ή σπέρματος.

Μετάβαση στη Γονεϊκότητα με δωρεά ωαρίων ή σπέρματος

Ο *γαμέτης* είναι απλοειδές γεννητικό κύτταρο, σπερματοζωάρια ή ωάρια. Ορισμένες πτυχές της δωρεάς σπέρματος και ωαρίων είναι οι ίδιες, άλλες είναι συγκεκριμένες για τον τύπο του γαμέτη που χορηγείται. Γενικά, οι δότες μπορεί να είναι είτε γνωστοί στους αποδέκτες είτε ανώνυμοι. Υπάρχουν διαφορετικές εκτιμήσεις για κάθε τύπο δωρεάς (γνωστή έναντι ανώνυμη) και αυτές θα πρέπει να συζητηθούν με έναν επαγγελματία ψυχικής υγείας πριν από την έναρξη της θεραπείας. Για παράδειγμα, με γνωστούς δωρητές,

ορισμένα από τα μείζον θέματα περιλαμβάνουν πώς/πότε/εάν να ενημερωθούν τα παιδιά/οικογένεια/ευρύτερος κύκλος, για τη συμμετοχή του δότη στη ζωή του παιδιού και τα συναισθήματα του γονέα) για τη βιολογική σύνδεση (ή την έλλειψή της) με το παιδί. Με ανώνυμους δότες, τα μείζον θέματα περιλαμβάνουν πώς/πότε/εάν θα αποκαλυφθεί στα παιδιά/οικογένεια/ευρύτερος κύκλος, την πιθανότητα έλλειψης σημαντικών ιατρικών πληροφοριών στο μέλλον και τα συναισθήματα των γονέων για την έλλειψη βιολογικής σύνδεση.

Ψυχολογική προσαρμογή

Η ψυχολογική προσαρμογή των γονέων είναι μια σημαντική πτυχή της λειτουργίας της οικογένειας. Η ψυχολογική προσαρμογή και των δύο γονέων έχει βρεθεί ότι σχετίζεται με την ψυχολογική ανάπτυξη των παιδιών. Για παράδειγμα, τα παιδιά που ζουν με μια μητέρα που έχει κατάθλιψη

διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο εμφάνισης συμπεριφορικών δυσκολιών σε συνάρτηση με άλλα ποικίλα ψυχιατρικά προβλήματα, συμπεριλαμβανομένης της κατάθλιψης (Lovejoy et al., 2000). Ομοίως, οι αγχώδεις διαταραχές έχουν βρεθεί να συγκεντρώνονται μέσα στις οικογένειες (Turner, 2003), με τα παιδιά των ανήσυχων γονέων να έχουν επτά φορές περισσότερες πιθανότητες να αναπτύξουν τα ίδια μια αγχώδη διαταραχή από τα παιδιά των μη αγχωδών γονέων (Turner et al., 1991).

Ομοίως, τα υψηλά επίπεδα γονικού άγχους (δηλαδή το άγχος που προκαλείται από την καθημερινή ανατροφή των παιδιών) έχει αποδειχθεί ότι είναι σημαντικός παράγοντας στην ανάπτυξη της παιδικής ψυχοπαθολογίας (Deater-Deckard, 1998) και, ειδικότερα, των προβλημάτων συμπεριφοράς. Barry et al., 2005), με αποτέλεσμα τα ενδεχόμενα προβλήματα ψυχικής υγείας των γονέων να μπορούν να επηρεάσουν την ανάπτυξη των παιδιών με

διάφορους τρόπους (Goodman και Gotlib, 1999).

Είναι επίσης σημαντικό να ληφθεί υπόψη ότι τα προβλήματα ψυχικής υγείας δεν ενδημούν μεμονωμένα, αλλά μέσα σε ένα κοινωνικό και οικογενειακό πλαίσιο (Cicchetti et al., 1998). Ως εκ τούτου, τα παιδιά που αναπτύσσονται σε οικογένειες στις οποίες ο ένας ή και οι δύο γονείς αντιμετωπίζουν προβλήματα ψυχικής υγείας μπορεί να εμφανίσουν αυξημένα επίπεδα συζυγικών διαφωνιών και οικογενειακών συγκρούσεων, παράγοντες που έχουν εντοπιστεί ως επιβλαβείς επιπτώσεις στην ψυχολογική προσαρμογή των παιδιών.

Η επιρροή της ψυχολογικής προσαρμογής των πατέρων στη λειτουργία της οικογένειας και στα αποτελέσματα των παιδιών έχει λάβει λιγότερη προσοχή από τους ερευνητές σε σχέση με αυτή των μητέρων (Phares και Compas, 1992). Μια μετα-ανάλυση 28 μελετών κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η πατρική κατάθλιψη έχει

σημαντική, επίδραση στην ανατροφή των παιδιών (Wilson and Durbin, 2010).

Η ψυχολογική προσαρμογή των γονέων μπορεί να διαφέρει μεταξύ των οικογενειών που δημιουργούνται από τη δωρεά ωαρίων και των οικογενειών στις οποίες οι γονείς συνέλαβαν φυσικά για διάφορους λόγους. Η εμπειρία ανατροφής μπορεί να είναι διαφορετική για τα ετεροφυλόφιλα ζευγάρια που συλλαμβάνουν χρησιμοποιώντας δωρεά σπέρματος ή ωαρίων σε σύγκριση με εκείνα που συνέλαβαν φυσιολογικά, καθώς ο ένας γονέας δεν έχει γενετική σχέση με το παιδί. Οι γονείς που συλλαμβάνουν χρησιμοποιώντας δωρεά σπέρματος ή ωαρίων έχουν επίσης βιώσει μια διαφορετική οδό προς τη γονεϊκότητα. Αυτοί οι γονείς πρέπει να αποδεχτούν ότι δεν μπορούν να βιώσουν την εγκυμοσύνη και τη γέννηση ενός παιδιού που είναι κοινός γενετικός απόγονός τους, κάτι που μπορεί να συνεπάγεται συναισθήματα θλίψης και απώλειας (Hammer et al., 2006).

Παρόλο που το άγχος της υπογονιμότητας θεωρείται παραδοσιακά ως πιο έντονο για τις γυναίκες (Greil, 1997), η έρευνα της περασμένης δεκαετίας δείχνει ότι οι άνδρες βιώνουν επίσης συναισθήματα θλίψης και άγχους (Dooley et al., 2011; Fisher and Hammarberg, 2012). Παράλληλα από σε έρευνα περασμένης δεκαετίας από τον van Balen, (1998) έχει τεθεί το ερώτημα κατά πόσον οι γονείς που έχουν βιώσει υπογονιμότητα και έχουν συλλάβει χρησιμοποιώντας τεχνολογίες υποβοηθούμενης αναπαραγωγής θα είναι σε θέση να γίνουν αντάξιοι γονείς έχοντας υπομείνει μια μακρά περίοδο υπογονιμότητας (van Balen, 1998).

Ένας άλλος λόγος για τον οποίο η γονική ψυχολογική ευημερία μπορεί να διαφέρει στις οικογένειες που δημιουργούνται από τη δωρεά γαμετών είναι το ζήτημα της αποκάλυψης της γενετικής σχέσης με το παιδί. Οι γονείς που έχουν συλλάβει χρησιμοποιώντας δωρεά σπέρματος ή

ωαρίων έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν εάν θα πουν στο παιδί τους για την προέλευση του δότη και εάν ναι, πώς και πότε να το κάνουν. Στο Ηνωμένο Βασίλειο όπως αναφέρεται από το Nuffield Council on Bioethics, (2013) οι γονείς γενικά ενθαρρύνονται να πουν στο παιδί τους ότι συνελήφθησαν χρησιμοποιώντας το ωάριο ή το σπέρμα ενός δότη σε νεαρή ηλικία, με την ελπίδα ότι δεν θα υπάρξει ποτέ στιγμή που αυτές οι πληροφορίες είναι νέες ή συγκλονιστικές.

Ένας αυξανόμενος αριθμός γονέων τόσο σε οικογένειες δοτών όσο και σε οικογένειες δωρεάς ωαρίων επιλέγουν να πουν στα παιδιά τους για την προέλευσή τους από δότες, αν και οι περισσότερες οικογένειες ετεροφυλόφιλων γονέων με δύο γονείς στο Ηνωμένο Βασίλειο φαίνεται να μην το κάνουν με βάση την έρευνα των Readings et al., (2011). Η απόκρυψη της γενετικής σχέσης στην οικογένεια μπορεί να προκαλέσει υψηλά επίπεδα άγχους (Lane

and Wegner, 1995). Παράλληλα, έχει αναγνωριστεί ότι η αποκάλυψη της γενετικής σχέσης μπορεί να οδηγήσει σε μια αντίδραση που είναι ψυχολογικά επιζήμια για το παιδί (Caughlin et al., 2009).

Παρά τις ανησυχίες σχετικά με την εμπειρία της υπογονιμότητας και το ζήτημα της αποκάλυψης, οι γονείς που έχουν συλλάβει μέσω δωρεά σπέρματος ή ωαρίων έχει βρεθεί ότι είναι ψυχολογικά ευσταθής, με λιγότερες διαφορές να παρουσιάζονται σε σύγκρισης με γονείς που συνέλαβαν φυσικά με βάση την έρευνα από τους Murray et al., (2006). Από τον μικρό αριθμό μελετών που συνέκριναν τη λειτουργία οικογενειών που αποκάλυψαν και μη των γενετικών διαφορών, δεν βρέθηκαν διαφορές στην ψυχολογική ευημερία των μητέρων ή των πατέρων (Nachtigall et al., 1997; Golombok et al., 2002a,b; Lycett et al., 2004).

Μεθοδολογία

Πηγές και στρατηγική αναζήτησης

Στην παρούσα συστηματική ανασκόπηση

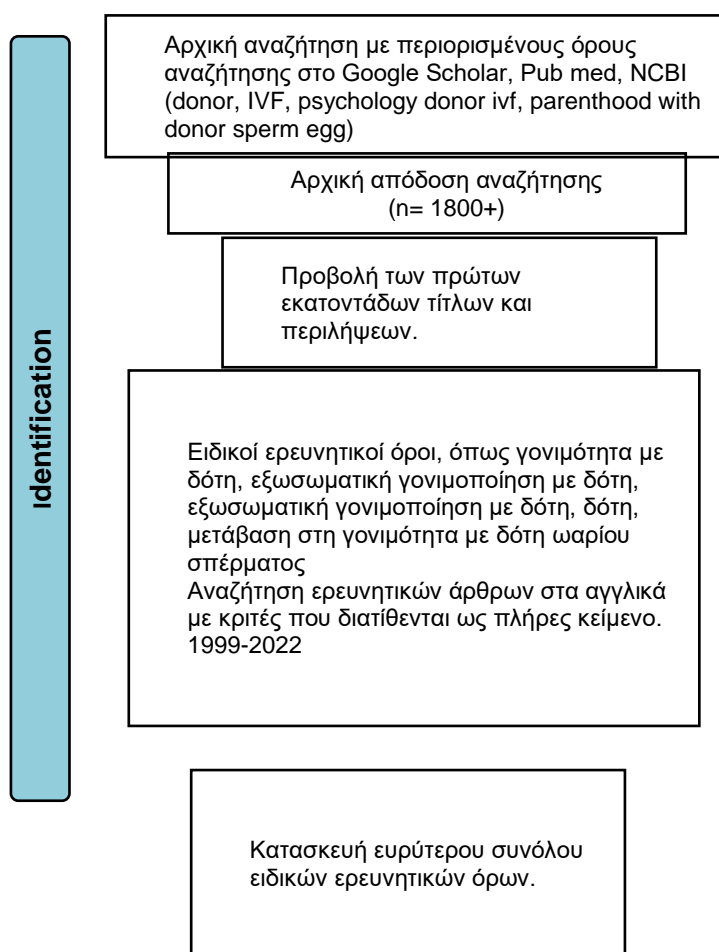
έλαβε μέρος η χρήση αξιόπιστων πηγών από δημοσιευμένα άρθρα από μία πληθώρα βάσεων δεδομένων. Χρησιμοποιήθηκε ο πίνακας prisma από τους Page MJ, McKenzie JE, Bossuyt PM, Boutron I, Hoffmann TC, Mulrow CD, et al.(2020) για την συμπερίληψη και τον αποκλεισμό πηγών με βάση τα προεπιλεγμένα κριτήρια. Από την αναζήτηση αυτή προέκυψαν 1663 αποτελέσματα, και τα άρθρα προστέθηκαν μέσω χειροκίνητης αναζήτησης.

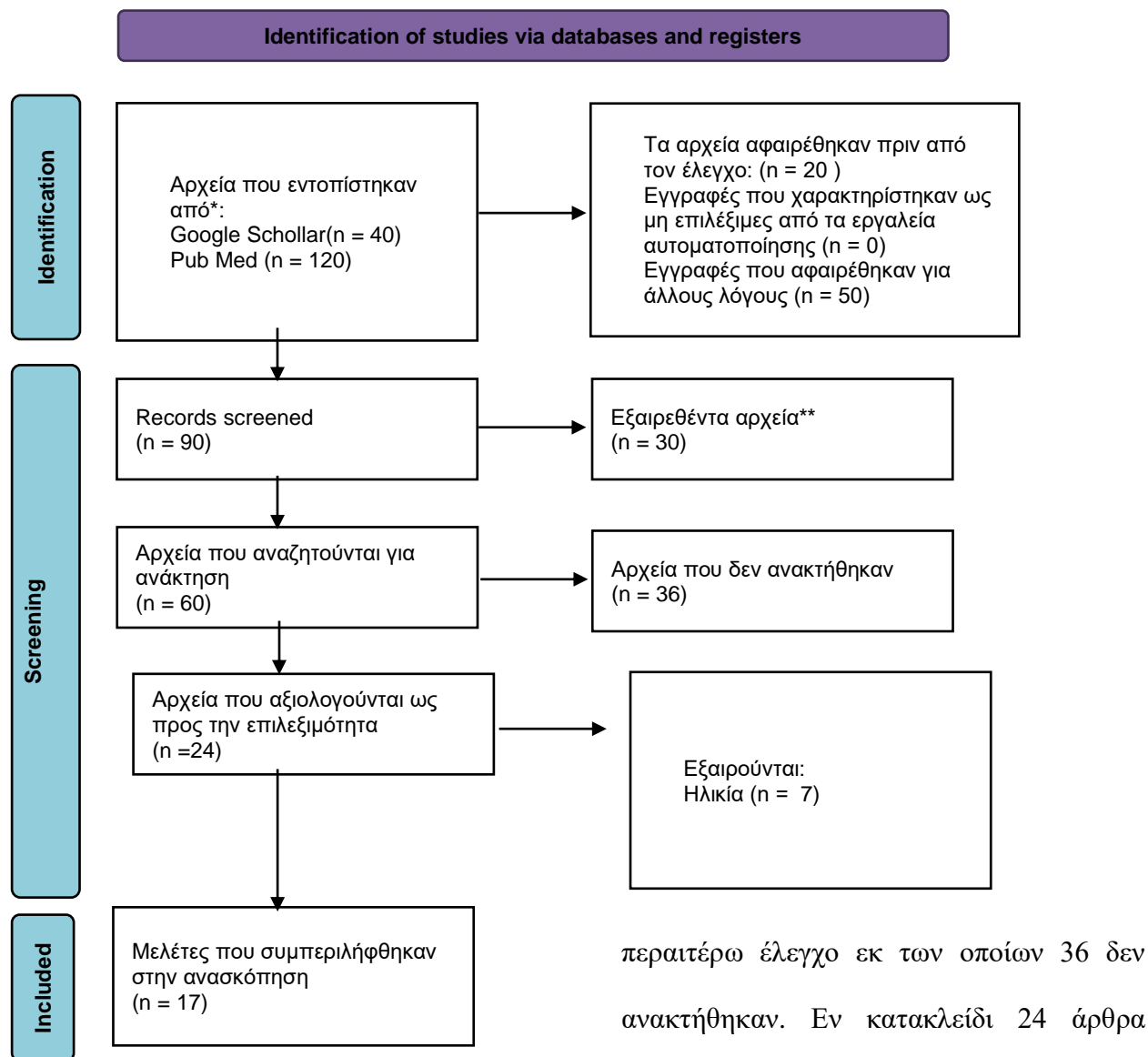
Κριτήρια επιλεξιμότητας

Τα κριτήρια εισαγωγής αφορούν μελέτες που δημοσιεύθηκαν στην αγγλική γλώσσα μεταξύ 1999 έως το 2022 και ανέφεραν στοιχεία για διακριτά δείγματα γονέων που ήταν προηγουμένως υπογόνιμοι και συνέλαβαν με τη χρήση δότη, όπου η εγκυμοσύνη κατέληξε σε γέννηση. Μελέτες που επικεντρώνονταν αποκλειστικά στην εγκυμοσύνη ή που περιλάμβαναν εγκυμοσύνη χωρίς δότη αποκλείστηκαν.

Διαλογή/Screening

Τα άρθρα επιλέχθηκαν με βάση τον τίτλο και την περίληψη για τη συνάφεια και τα διπλότυπα εξαλείφθηκαν, τα πλήρη κείμενα ελέγχθηκαν ανεξάρτητα με βάση τα κριτήρια ένταξης και αποκλεισμού, και τα μη κατάλληλα αφαιρέθηκαν με βασικά κριτήρια.

Αποτελέσματα

Συνολικά ελέγχθηκαν 160 άρθρα ως προς τη συνάφεια (τίτλοι, περίληψη), εκ των οποίων 70 αποκλείστηκαν αρχικά. Από τα 90 αρχεία 30 εξαιρέθηκαν με βάση τα κριτήρια ένταξης/αποκλεισμού. 60 επιλέχθηκαν για

Συγγραφείς, Έτος-Χώρα	Τίτλος	Μεθοδολογία	Δείγμα	Control Group	Ευρήματα	Θέμα
1. Blake L., Javda V., Golombok S., (2014) UK	Parent psychological adjustment, donor conception and disclosure: a follow-up over 10 years	Ποσοτική	64 Οικογένειες	Όχι	- ψυχολογικά καλά προσαρμοσμένοι, -τα επίπεδα κατάθλιψης, άγχους και γονικού στρες βρέθηκαν εντός του φυσιολογικού εύρους	Συναισθηματική ευημερία
2. S Imrie, J Lysons, V Jadva, K Shaw, J Grimmel, S Golombok, (2022)	Parent–child relationship quality and child psychological adjustment in families created using egg donation: children’s perspectives at age 5 years	Ποιοτική Berkeley Puppet Interview	50 Παιδιά	Ναι	Τα παιδιά σε οικογένειες δωρεάς ωαρίων αξιολόγησαν τις σχέσεις τους με τις μητέρες τους ως πιο θερμές και ευχάριστες από ό,τι τα παιδιά σε οικογένειες εξωσωματικής γονιμοποίησης Δεν βρέθηκαν διαφορές μεταξύ των δύο τύπων οικογενειών στις αξιολογήσεις των παιδιών για τον πατέρα	Συναισθηματική ευημερία οικογένειας από την οπτική του παιδιού
3. Clare M., Fiona M., Susan G., (2005)	Egg donation parents and their children: follow-up at age 12 years	Ποσοτική & Ποιοτική	17 Οικογένειες	Ναι	-Δεν βρέθηκαν διαφορές μεταξύ -Οι μητέρες με γονιμοποίηση με δότη ήταν πιο πιθανό να είναι συναισθηματικά υπερβολικά αναμεμειγμένες με το παιδί τους	Συναισθηματική ευημερία
4. Imrie S., Jadva V., Golombok S., (2019) UK	Psychological well-being of identity-release egg donation parents with infants	Ποσοτική	57 Οικογένειες		Οι βαθμολογίες των γονέων που έκαναν δωρεά ωαρίων και των γονέων που έκαναν εξωσωματική γονιμοποίηση ήταν εντός του φυσιολογικού εύρους σε όλα τα μέτρα Διαπιστώθηκαν σημαντικές διαφορές μεταξύ των ομάδων που υποδεικνύουν λιγότερο βέλτιστη κοινωνική υποστήριξη στις μητέρες που έκαναν δωρεά ωαρίων σε	Συναισθηματική ευημερία

«Μετάβαση στη Γονεϊκότητα με δωρεά ωαρίων ή σπέρματος»

					σύγκριση με τις μητέρες που έκαναν εξωσωματική γονιμοποίηση και χειρότερη ψυχολογική υγεία στους πατέρες που έκαναν δωρεά ωαρίων σε σύγκριση με τους πατέρες που έκαναν εξωσωματική γονιμοποίηση	
5. Jadva V., Lysons J., Imrie S., Golombok S., (2022)	An exploration of parental age in relation to parents' psychological health, child adjustment and experiences of being an older parent in families formed through egg donation	Ποσοτική & Ποιοτική	Γονείς 72	Ναι	Οι μεγαλύτεροι σε ηλικία γονείς βίωσαν περισσότερο άγχος ως γονείς και χειρότερη ποιότητα σχέσης ζευγαριού σε σχέση με τους νεότερους γονείς. Η ποιοτική ανάλυση περιεχομένου των συνεντεύξεων αποκάλυψε θέματα σχετικά με την "υγεία και τη θνησιμότητα", την "παροχή και λήψη υποστήριξης", τη "θεραπεία και την ηλικία", τις "θετικές πτυχές της γονεϊκότητας των ηλικιωμένων" και "άλλες	Συναισθηματική ευημερία - Ηλικία
6. Golombok S., Murray C., Brinsden P., Abdalla H., (1999)	Social versus biological parenting: family functioning and the socioemotional development of children conceived by egg or sperm donation	Ποσοτική		Ναι	Οι οικογένειες δεν διέφεραν ως προς την ποιότητα της γονικής μέριμνας ή την ψυχολογική προσαρμογή του παιδιού. Οι διαφορές που διαπιστώθηκε ότι υπήρχαν μεταξύ των οικογενειών ανάλογα με την παρουσία ή την απουσία γενετικών δεσμών μεταξύ των γονέων και των παιδιών τους αντανακλούσαν μεγαλύτερη ψυχολογική ευημερία των μητέρων και των πατέρων στις οικογένειες	Συναισθηματική ευημερία

«Μετάβαση στη Γονεϊκότητα με δωρεά ωαρίων ή σπέρματος»

					όπου δεν υπήρχε γενετικός δεσμός μεταξύ της μητέρας και του παιδιού.	
7. Golombok S., Blake L., Casey P., Roman G., Javda V., (2013)	Children born through reproductive donation: a longitudinal study of psychological adjustment	Ποιοτική	30 Οικογένειες	Ναι	-Οι μητέρες που είχαν κρατήσει μυστική την καταγωγή του παιδιού τους παρουσίασαν αυξημένα επίπεδα άγχους. -τα παιδιά με παρένθετη μητρότητα παρουσίασαν υψηλότερα επίπεδα δυσκολιών προσαρμογής στην ηλικία των 7 ετών από ό,τι τα παιδιά που συνελήφθησαν με δωρεά γαμετών	Συναισθηματική ευημερία
8. Golombok S., Readings J., Blake L., Casey P., Marks A., Javda V., (2011)	Families created through surrogacy: mother-child relationships and children's psychological adjustment at age 7	Ποσοτική & Ποιοτική	32 Οικογένειες	Ναι	Τα ευρήματα υποδηλώνουν ότι τόσο οι οικογένειες παρένθετης μητρότητας όσο και οι οικογένειες δωρεάς ωαρίων λειτουργούν καλά κατά τα πρώτα σχολικά έτη. Δεν βρέθηκαν διαφορές όσον αφορά τη μητρική αρνητικότητα, τη μητρική θετικότητα ή την προσαρμογή του παιδιού. οι οικογένειες έδειξαν λιγότερο θετική αλληλεπίδραση μητέρας-παιδιού σε σχέση με τη φυσική σύλληψη	Συναισθηματική ευημερία
Golombok S., Jadva V., Lycett E., Murray C., Maccallum F., (2005)	Families created by gamete donation: follow-up at age 2	Ποσοτική & Ποιοτική	48 Οικογένειες	Ναι	Με τις μητέρες που κάνουν δωρεά ωαρίων να τείνουν προς μεγαλύτερη ευχαρίστηση και τις μητέρες που κάνουν γονιμοποίηση με δότη προς μεγαλύτερη ανησυχία Οι πατέρες δεν διέφεραν σε καμία από	Συναισθηματική ευημερία

11. Eugster A. MVingerhoets	Psychological aspects of in vitro fertilization: a review	«Μεταβιοτική γονεϊκότητα με δωρεά ωαρίων ή σπέρματος»	Ποσοτική & Ποιοτική	-	-	υψηλό επίπεδο άγχους
-----------------------------	---	---	---------------------	---	---	----------------------

						τις υπό μελέτη μεταβλητές.
9. Chliaoutakis J., (2002) Ελλάδα	A relationship between traditionally motivated patterns and gamete donation and surrogacy in urban areas of Greece		Ποσοτική & Ποιοτική	365 Γονείς	Όχι	περίπου το 50% των συμμετεχόντων στην έρευνα θα ήταν διατεθειμένοι να λάβουν/δώσουν σπέρμα και ωάρια,
10. Widbom A., Isaksson S., Sydsjo G., Svanberg A., Lampic C., (2021) Σουηδία	Positioning the donor in a new landscape—mothers' and fathers' experiences as their adult children obtained information about the identity-release sperm donor			23 Γονείς	Όχι	Οι γονείς εξέφρασαν ποικίλες εμπειρίες σχετικά με τη γονεϊκότητά τους και την παρουσία του δότη αφού οι απόγονοι είχαν λάβει πληροφορίες γι' αυτόν- αυτές περιγράφηκαν σε δύο θεματικές ενότητες. Η απουσία γενετικής σύνδεσης αμφισβήτησε τον ρόλο του πατέρα ως γονέα, γεγονός που αντανακλάται στην τοποθέτηση των γονέων σχετικά με τον δότη.

«Μετάβαση στη Γονεϊκότητα με δωρεά ωαρίων ή σπέρματος»

A.J, (1999)						
12. Hjelmsstedt A., Widström, A., Wramsby H., Collins A. (2004) (Stockholm)	Emotional adaptation following successful in vitro fertilization	Ποσοτική & Ποιοτική	103 Γυναίκες και άνδρες	Ναι	- τα επίπεδα άγχους που σχετίζονται με τη γονεϊκότητα ήταν παρόμοια με εκείνα των γονέων που δεν έκαναν εξωσωματική γονιμοποίηση -Τα αρνητικά συναισθήματα που σχετίζονται με την υπογονιμότητα δεν ξεπεράστηκαν εύκολα μεταξύ των γονέων με εξωσωματική γονιμοποίηση	Συναισθηματική ευημερία
13. Helen T. Allan, O. van den Akker, Lorraine C., Ginny M., Anki O. & Andrew S., (2019)	An integrative literature review of psychosocial factors in the transition to parenthood following non-donor-assisted reproduction compared with spontaneously conceiving couples	Συστηματική ανασκόπηση	19 έρευνες	-		
14. Cairo S., Darwiche J., Tissot H., Favez N., Germond M., Guex P., Roten Y., Frascarolo F., Despland J., (2011)	Family interactions in IVF families: change over the transition to parenthood	Ποιοτική	Οικογένειες	Ναι	δείγμα IVF ήταν όλα παρόμοια ή υψηλότερα από εκείνα του δείγματος αναφοράς κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης.	Change over the transition to parenthood
15. Pottinger M., Palmer T.,	Whither IVF assisted birth or spontaneous conception?	Ποιοτική	60 γονείς	Ναι	- δεν υπήρχαν σημαντικές διαφορές στις γονικές πρακτικές	

«Μετάβαση στη Γονεϊκότητα με δωρεά ωαρίων ή σπέρματος»

(2012)	Parenting anxiety, styles and child development in Jamaican families				μεταξύ των ομάδων -μόνο η ηλικία προέβλεπε το γονικό άγχος.	
16. McLaughlin M., Cassidy T., (2017)	Psychosocial predictors of IVF success after one year: a follow-up study		105 γυναίκες		αντιμετώπιση του προβλήματος, ενσυνειδητότητα, κίνητρα φροντίδας, ασφαλής προσκόλληση, υποστήριξη από φίλους και αυτοπροστασία	Συναισθηματική ευημερία

Σχεδιασμός

Οι (7) έρευνες αφορούν Οικογένειες στο σύνολο, οι (5) γονείς-ζευγάρια, 1 έρευνα αφορούσε παιδιά, 1 αφορούσε μόνο γυναίκες και 1 ήταν συστηματική ανασκόπηση. Οι μελέτες διέφεραν σε σχέση με τη μέθοδο δειγματοληψίας, το μέγεθος και τα μέτρα έκβασης. Από το σύνολο των 17 ερευνών οι 10 διαθέτουν control group. Οι επτά έρευνες, συγκεκριμένα οι 1, 2 4, 6, και 17 ήταν ποσοτικές, οι έρευνες 7, 15, 16 είναι ποιοτικές, και οι 3, 5, 8, 9, 10, 12, 13 ήταν ποιοτικές και ποσοτικές, και η 14 ήταν συστηματική ανασκόπηση.

Συμπεράσματα

Οι ανησυχίες σχετικά με τα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα για τα παιδιά και τους γονείς σε οικογένειες με δωρεά ωαρίων ή σπέρματος έχουν συνήθως επικεντρωθεί στην έλλειψη γενετικής σύνδεσης μεταξύ των γονέων και των παιδιών τους. Οι ανησυχίες αυτές προέκυψαν από τις αναλυθέντες μελέτες, στις οποίες τα παιδιά

δεν έχουν γενετικό δεσμό και με τους δύο ή με τον έναν γονέα, αντίστοιχα. Μεγάλος όγκος εμπειρικών στοιχείων αναδεικνύει ότι οι γονείς και στους δύο τύπους οικογενειών παρουσιάζουν αυξημένα ποσοστά συμπεριφορικών και συναισθηματικών προβλημάτων. Ωστόσο, και στις δύο περιπτώσεις, οι δυσκολίες φαίνεται να σχετίζονται με συναφείς παράγοντες, όπως οι εμπειρίες πριν από την γονιμοποίηση και όχι με την απουσία γενετικής σύνδεσης καθεαυτή Dunn J, Davies LC, O'Connor TG, Sturgess W. (2000).

Παρ' όλα αυτά, τα αποτελέσματα των ερευνών επίσης υποστηρίζουν ότι τα ζευγάρια προτίμουν γενετικά συγγενείς οικογένειες με βάση την βιβλιογραφία αλλά στην εν λόγω συστηματική ανασκόπηση το επικρατέστερο ποσοστό των ερευνών συμπεραίνουν ότι οι γονείς είναι επαρκώς ψυχολογικά προσαρμοσμένοι, και τα επίπεδα κατάθλιψης, άγχους και γονικού στρες βρέθηκαν εντός του φυσιολογικού εύρους, με εξαιρέσεις να αναφέρουν ότι «Η απουσία γενετικής σύνδεσης αμφισβήτησε

τον ρόλο του πατέρα ως γονέα, γεγονός που αντανακλάται στην τοποθέτηση των γονέων σχετικά με τον δότη.»

Παρομοίως, οι εμπειρίες στίγματος που σχετίζονται με τη μη γενετική σχέση και την γονιμότητα είναι κοινές μεταξύ των νέων θετών γονέων και μπορεί επίσης να αποτελούν ανησυχία για τους γονείς που έχουν λάβει σύλληψη από δότη. Έχει διαπιστωθεί ότι οι άνδρες αντιλαμβάνονται υψηλότερα επίπεδα στίγματος από ό,τι γυναίκες οι, γεγονός που υποδηλώνει ότι μπορεί να είναι πιο ευαίσθητες στις παραδοχές και τα πρότυπα. Επιπρόσθετα έχει επίσης εκφραστεί ανησυχία σχετικά με την επίδραση της προχωρημένης ηλικίας των

γονέων, αν και ο βαθμός στον οποίο η ηλικία των γονέων επηρεάζει τη λειτουργία της οικογένειας να παραμένει ακέραια. Ενώ η υπογονιμότητα δεν φαίνεται να αποτελεί παράγοντα κινδύνου για ελάσσον ψυχολογική υγεία των γονέων ή ποιότητα πρώιμης αλληλεπίδρασης γονέα-παιδιού φέεται να επηρεάζεται σε ορισμένες μελέτες, όπου αναφέρονται ανησυχίες σχετικά με τη ψυχολογική ευημερία, τις εμπειρίες στιγματισμού που σχετίζονται με τη γονική γενετική σύνδεση και με την ενδεχόμενη χαμηλότερη κοινωνική υποστήριξη.

6. Βιβλιογραφία

Wang, C., Tsai, M. Y., Lee, M. H., Huang, S. Y., Kao, C. H., Ho, H. N., & Hsiao, C. K. (2007). Maximum number of live births per donor in artificial insemination. *Human Reproduction*, 22, 1363-1372.

Reynolds J, Houlston C, Coleman L, Harold G. Parental (2014) Conflict: Outcomes and Interventions for Children and Families. Bristol: Policy Press,

WHO ICD-10 (2018). <http://www.icd10data.com/ICD10CM/Codes/O00-O9A/O00-O08/O03>

Wilkinson, J., Roberts, S. A., & Vail, A. (2017). Developments in IVF warrant the adoption of new performance indicators for ART clinics, but do not justify the abandonment of patient-centred measures. *Human Reproduction*, 24, 1-5.

Repokari L, Punamaki RL, Unkila-Kallio L, Vilska S, Poikkeus S, Sinkkonen J, Almqvist A, Tiitinen A, Tulppala M. (2007) Infertility treatment and marital relationships: a 1-year prospective study among successfully treated ART couples and their controls. *Hum Reprod*;22:1481–1491.

Wischmann, T. H. (2004). Psychogenic Infertility-Myths and Facts. *Journal of Assisted Reproduction and Genetics* 20(12), 485-94.

Wright, J., Duchesne, C., Sabourin, S., Bissonnette, F., Benoit, J., & Girard, Y. (1991). Psychosocial distress and infertility: men and women respond differently. *Fertility and Sterility*, 55(1), 100-8.

Sweeney S, MacBeth A. (2016) The effects of paternal depression on child and adolescent outcomes: a systematic review. *J Affect Disord*;205:44–59.

ICMART and WHO (2009). International Committee for Monitoring Assisted Reproductive Technology(ICMART) and the World Health Organization (WHO) revised glossary of ART terminology, 2009. *Fertility and Sterility*, 92(5), 1520-1524

MacCallum F, Golombok S, Brinsden P. (2007) Parenting and child development in families with a child conceived through embryo donation. *J Fam Psychol*; 21(2): 278–87.

Zaig I, Azem F, Schreiber S, Gottlieb-Litvin Y, Meiboom H, Bloch M. (2012) Women`s psychological profile and psychiatric diagnoses and the outcome of in vitro fertilization: is there an association? *Archive`s of Womens Mental Health*; 15: 353–359

Daly I. Bewley S. (2013) Reproductive ageing and conflicting clocks: King Midas` touch. *Reprod Biomed Online*;27(6):722–32.

Appleby J, Blake L, Freeman T. (2012) Is disclosure in the best interests of children conceived by donation? In: Richards M, Pennings G, Appleby JB, editors. *Reproductive Donation: Practice, Policy and Bioethics*. Cambridge: Cambridge University Press;. pp. 231–249.

Lukaszuk K. Jakiel G. Kuczynski W. Puksza S. Liss J. Plociennik L. Lukaszuk A. Pastuszek E. (2016) Next generation sequencing for preimplantation genetic testing of blastocysts aneuploidies in women of different ages. *Ann Agric Environ Med*;23(1): 163–6.

Karpel MA. . (1980) Family secrets: I. Conceptual and ethical issues in the relational context. II. Ethical and practical considerations in therapeutic management. *Fam Process*;19:295–306. [[PubMed](#)] [[Google Scholar](#)]

Dunn J, Davies LC, O`Connor TG, Sturgess W. Parents' and partners' life course and family experiences: links with parent-child relationships in different family settings. *J Child Psychol Psychiatry* 2000;41:955–68.

Palacios J, Brodzinsky D. Adoption research: trends, topics, outcomes. *Int J Behav Dev* 2010;34:270–84.

O'Connor TG, Dunn J, Jenkins JM, Pickering K, Rasbash J. Family settings and children's adjustment: differential adjustment within and across families. *Br J Psychiatry* 2001;179:110–5.